

Interbestuurlijk "samenspel"

Financieel Toezicht
Generiek Toezicht

provincie
Limburg

Interbestuurlijk toezicht

op gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en het waterschap

- Wettelijke taak
- Geen onderdeel van politieke besluitvorming
- Geen bypass/alternatief voor rechtsgang
- Toezicht
  - Financieel toezicht
  - Generiek toezicht (6 domeinen)

Financieel toezicht: wat betekent dat voor u als raadslid?

De rol van de provincie en de rol van de gemeenteraad

“Grip op geld,
zonder boekhouder te worden”

provincie
Limburg

Zitten er mensen met een financiële achtergrond in de raad?

Waarom financieel toezicht?

- Gemeenten beheren veel publiek geld
- Inwoners moeten kunnen vertrouwen op:
  - gezonde financiën
  - continuïteit van voorzieningen
- De provincie is aangewezen als financiële toezichthouder

Wie doet wat?

Gemeenteraad

- bepaalt de kaders
- stelt de begroting en jaarrekening vast
- controleert het college

College van B&W

- voert het beleid uit
- maakt begroting en jaarrekening

Provincie

- kijkt naar de financiële situatie en ontwikkelingen
- grijpt alleen in als het nodig is

Wat houdt financieel toezicht in?

Wat doet de provincie concreet?

- Beoordeelt:
  - Begroting en meerjarenraming
- Heeft ook oog voor:
  - Tussentijdse rapportages
  - Jaarrekening
- Let op:
  - structureel en reeël evenwicht
  - realistische inkomsten en uitgaven
  - risico's (kapitaalgoederen, investeringen, reserves)

Belangrijkste momenten in de jaarlijkse toezichtcyclus

Gedurende het jaar

- Kadernota
- Tussentijdse rapportages
- Verordeningen
- Begrotingswijzigingen
- Financiële beleidsnota's
- Beheerplannen
- kapitaalgoederen

Hoe ziet onze samenwerking er uit?

- Provincie is:
  - toezichthouder
  - gesprekspartner
- Vroegtijdig overleg kan problemen voorkomen
- Transparantie werkt in uw voordeel
- Minimaal 1 keer per jaar ambtelijk overleg
- Op verzoek of indien noodzakelijk ook overleg met college en gemeenteraad

Twee vormen van toezicht

1. Repressief toezicht (meest voorkomend)

- Gemeente is financieel op orde
- Veel lokale vrijheid
- Provincie kijkt mee, achteraf

2. Preventief toezicht (als het mis dreigt te gaan)

- Begroting niet sluitend
- Extra goedkeuring nodig van de provincie
- Minder beleidsruimte

Wanneer wordt toezicht zwaarder?

Signalen voor de provincie

- Structurele tekorten
- Onvoldoende dekking van risico's
- Te optimistische aannames
- Oplopende schulden

Wat is uw rol als raad?

De sleutelrol van de gemeenteraad

Kritische vragen stellen:

- Is dit structureel betaalbaar?
- Wat zijn de risico's?

Kaders en beleid stellen:

- Hoeveel risico accepteren we?
- Hoe gaan we om met reserves?

Controleren:

- Worden opgaven ook waargemaakt?

Zijn jullie geïnformeerd over de toezichtvorm 2026?

provincie limburg

De Raad van de gemeente

Postcode

Land

Ciudad

FIN

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Stylage(n)

Behandeld

Telefoon

Maatsticht

Verzonden

Rianne Bertrand-Denis

+31 6 15 10 94 15

16 december 2025

Onderwerp

Toezichtvorm begroting 2026

Geachte raad,

Wij danken u voor het tijdig indienen van uw begroting. Wij hebben de door u vastgestelde begroting 2026 beoordeeld. In deze brief leest u onder welke vorm van toezicht uw gemeente in 2026 valt en wat dit inhoudt.

Toetsing en beoordeling

U heeft de vastgestelde begroting 2026 en jaarrekening 2024 van uw gemeente tijdig aan ons toegestuurd. Wij hebben beoordeeld of de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Dit betekent dat wij onderzoeken of de structurele baten de structurele lasten dekken en of de ramingen realistisch zijn. Wanneer de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan moet aannemelijk zijn dat dit evenwicht uiterlijk in het laatste jaar van de meerjarenraming tot stand zal worden gebracht. Naar aanleiding van ons onderzoek komen wij tot de volgende beoordeling.

Toezichtvorm 2026: Repressief toezicht

Uw begroting voldoet aan de wettelijke bepalingen om voor repressief toezicht in aanmerking te komen. U kunt uw begroting direct uitvoeren. Onze goedkeuring is niet nodig.

Het is wel van belang dat u ons onderstaande stukken ter kennisname toestuurt, zodat wij de financiële ontwikkelingen van uw gemeente kunnen volgen:

- de begrotingswijzigingen binnen twee weken na vaststelling;
- de documenten uit de Planning- en ~~Controlocclus~~ **Controlocclus**, zoals de Kademota of Perspectiefnota en de tussentijdse ~~Bestuursrapportage~~ **Bestuursrapportage** binnen twee weken na vaststelling.

Toetsingscriteria

Ons oordeel baseren wij op de kaders en criteria genoemd in:

1. De Gemeentewet (artikel 203).
2. De Algemene Wet Bestuursrecht (titel 10.2).
3. Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Limburglaan 10

Postbus 5700

+31 43 389 99 99

6229 GA Maastricht

6202 MA Maastricht

www.limburg.nl

provincie limburg

4. Het gemeenschappelijk financieel toezichtkader GTK 2020 Gemeenten.

5. De begrotingscirculaire 2026 (Kenmerk DOC-00763378).

Bevindingen en aandachtspunten

Niet structureel sluitende meerjarenraming

De meerjarenraming sluit met een nadelig structureel resultaat van € -1,1 miljoen in 2028 en € -0,4 miljoen in 2029. Het structurele tekort wordt voor een groot deel veroorzaakt doordat het Rijk in het Gemeentefonds een voorschot neemt op een nieuwe financieringssysteem. Omdat de begroting 2026 en 2027 structureel en reëel in evenwicht is, heeft dit geen gevolgen voor de toezichtvorm 2026.

Wij hebben er begrip voor dat u de tekorten in uw meerjarenraming laat zien. Het is wel cruciaal om tijdig concrete maatregelen te treffen voor het herstel van structureel en reëel evenwicht.

Actualisatie beheerplannen

De onderhoudslasten van de kapitaalgoederen nemen jaarlijks een groot deel van uw exploitatieruimte in beslag. Om het beheer, het onderhoud en de financiële consequenties van deze kapitaalgoederen goed in kaart te brengen zijn recente beheerplannen (maximaal vijf jaar oud) belangrijk. Beheerplannen die niet actueel zijn, geven geen reëel beeld van de onderhoudslasten in uw begroting en meerjarenraming. Wij adviseren u de plannen voor openbare verlichting en civiele kunstwerken te actualiseren en de hieruit voortvloeiende financiële gevolgen in de begroting en meerjarenraming op te nemen.

Financiële verdiepingsonderzoeken

Op 2 juli 2024 heeft Gedeputeerde Staten van Limburg besloten om de financiële verdiepingsonderzoeken, zoals deze jaarlijks per regio werden uitgevoerd, niet langer in deze vorm tot uitvoering te brengen. Vanaf 2026 zullen wij gaan deelnemen aan de landelijke themaonderzoeken op het gebied van financieel toezicht. Daarnaast zullen we in 2026 verder verkennen op welke wijze themaonderzoeken op het gebied van gemeentefinanciën kunnen worden uitgevoerd. Het doel is om inzicht te krijgen in actuele en relevante thema's die bijdragen aan een transparantere en effectievere inzet van publieke middelen. De precieze onderzoeksonderwerpen en betrokken partijen worden in de loop van 2026 nader bepaald.

Tot slot

Wij vertrouwen erop u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd. Wanneer u nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de ambtelijke contactpersoon van uw gemeente.

Een kopie van deze brief versturen wij aan uw college van burgemeester en wethouders.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

DOC-00827620

2

13

Generiek Toezicht

Systematisch toezicht op de hoofd domeinen van het generiek toezicht (*landelijk gekozen op hoog risico*)

- Omgevingsrecht
- Erfgoed
- Huisvesting vergunninghouders/statushouder
- Informatie- en Archiefbeheer

IBT werk met drie principes:

1. Jaarlijkse toetsing op systematisch informatie;
2. Reality-checks en verdiepingsonderzoeken;
3. Acteren op signalen en meldingen (alle medebewindswetten/taken).

Omgevingsrecht

- de actuele uitvoerings- en handhavingsstrategie, welke niet ouder is als vier jaren de besluiten tot vaststelling of wijziging daarvan;
- het VTH uitvoeringsprogramma;
- een evaluatierapportage over het afgelopen jaar en de besluiten tot vaststelling of wijziging daarvan;
- de probleem-, risico- en / of omgevingsanalyse de besluiten tot vaststelling of wijziging daarvan;
- het werkprogramma en het jaarverslag van de omgevingsdienst over de namens burgemeester en wethouders opgedragen taken;
- informatie waaruit blijkt dat burgemeester en wethouders jaarlijks mededeling doen aan de gemeenteraad over de naleving van de kwaliteitscriteria

Erfgoed

Rijksmonumenten, groene rijksmonumenten, rijksbeschermd stads- en dorpsgezichten en archeologische rijksmonumenten, waaronder archeologische rijksmonumenten en in de bodem aanwezige of te verwachten archeologische waarden.

- 1. Integrale bescherming in het Omgevingsplan;
- 2. Het digitaal bijhouden van een Erfgoedregister;
- 3. Instellen en raadplegen van een Adviescommissie;
- 4. Handhavingsplicht en Toezicht op de Instandhouding.

Huisvesting vergunninghouder/statushouders

- De gemeente krijgt een halfjaarlijkse taakstelling voor de huisvesting van vergunninghouders/statushouders op basis van een wettelijke verdeelsleutel die is vastgelegd in de Huisvestingswet.
- De gemeente dient deze mensen binnen de wettelijke termijnen te huisvesten;
- IBT monitort de voortgang van de taakstelling en de eventuele achterstanden.

Informatie- en Archiefbeheer

Risicogebieden uit het jaarlijkse/twee jaarlijkse rapport van de (gemeente)archivaris:

- Kwaliteitssysteem voor het beheer van archiefbescheiden .
- Geordende en toegankelijke staat van archiefbescheiden.
- Tijdige vernietiging en overbrenging van archiefbescheiden
- Adequate beheer- en bewaaromgeving van archiefbescheiden
- Frequentie horizontale verantwoording richting de gemeenteraad / het algemeen bestuur.

Nieuwe toezichttaken 2026/2027

- Bibliotheekwet (Wsob)
- Wet versterking Regie op de Volkshuisvesting (ingegaan per 1 juli 2026)

Instrumenten van het IBT

1. kader “indeplaatsstelling;
2. kader “Schorsing en vernietiging”

Kader “indeplaatsstelling”

1. Signaleren; (ambtelijk)
2. Informatie opvragen en valideren; (ambtelijk)
3. Afspraken over acties en termijnen; (bestuurlijk gesprek)
4. Vooraankondiging juridische interventie (GS besluit, waarschuwing);
5. besluit tot indeplaatsstelling (GS besluit) (met beroepsmogelijkheid);
6. indeplaatsstelling/overname door de provincie van taken op kosten van de gemeente/gemeenschappelijke regeling.

Kader “Schorsing en Vernietiging”

Als een besluit:

- **In strijd is met het recht:** Het besluit is in strijd met wet- en regelgeving, provinciale verordeningen (zoals de omgevingsverordening) of Europese regels.
- **In strijd is met het algemeen belang:** Het besluit doorkruist bovenlokaal beleid, schaadt de integriteit van het openbaar bestuur of is in strijd met zwaarwegende provinciale of landelijke belangen.

Heeft u vragen?

Heeft u vragen over Interbestuurlijk Toezicht, neem dan contact met ons op via de griffier.